

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum possint corrumpi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Vtrum species, que remanent in hoc sacramento possint immutare aliquid extrinsecum.

4. dist. ca. q. r. ar. 1. q. 1. & 2.

Ar. r. huius quæsit.

q. 75. art. 2. & 6.

Lib. 3. text. 31. 74. 121. tom. 2.

Ar. r. huius quæsit. ad 3.

D. 65.

D. 92.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt, q species, que remanent in hoc sacramento, nō possint immutare aliquid extrinsecū. Probatur enim 7. phis. q forma, que sunt in materia, sunt à formis, que sunt in materia, non autem à formis, que sunt sine materia, eo q simile agit sibi simile: sed species sacramentales sunt species sine materia: quia remanent sine subiecto, vt ex dictis patet. † non ergo possunt immutare materiam exteriorē, inducēdo aliquam formam.

¶ 2. Præter. Cessante actione principalis agentis, necesse est, quod cesset actio instrumenti: sicut quiescente fadro, non mouetur martellus: sed omnes formæ accidentales agunt instrumentaliter in virtute formæ substantialis tanquam principalis agentis: cum ergo in hoc sacramento non remaneat forma substantialis panis, & vini, sicut supra habitum est, * videtur q formæ accidentales remanētes, agere non possint ad immutationem exterioris materiae.

¶ 3. Præter. Nihil agit ultra suam speciem, quia effectus non potest esse potior causa: sed species sacramentales omnes sunt accidentia: non ergo pnt exteriorē materiam immutare, ad minus ad formam substantialem.

SED CONTRA est, q si non possent immutare exteriora corpora, non possent sentiri: sentitur enim aliquid per hoc, q immutatur sensus à sensibili, vt dicitur 2 de Anima. *

RESPON. Dicendum, q quia vnumquodq agit, in quantum est ens actu, consequens est, q vnumquodq sicut se habet ad esse, ita se habeat ad agere: quia igitur snt prædicta, * speciebus sacramentis, datum est diuina virtute, vt remaneant in suo esse quod habebant, substantia panis, & vini existēte, consequens est, q etiam remaneant in suo agere: & ideo omnem actionem quam poterant agere, substantia panis, & vini existente, possunt etiā agere, substantia panis, & vini trāunte in corpus & sanguinem Christi: vnde non est dubium, quod possunt immutare exteriora corpora.

AD PRIMVM ergo dicendū, q species sacramentales, licet sint formæ sine materia existentes: retinēt tamen idem esse, quod habebant prius in materia: & ideo secundū suum esse assimilantur formis, quæ sunt in materia.

AD SECVNDVM dicendū, quod ita actio formæ accidentalis dependet ab actione formæ substantialis, sicut esse accidentis dependet ab esse substantiali: & ideo sicut diuina virtute datur speciebus sacramentalibus, vt possint esse sine substantia, ita datur eis, vt possint agere sine forma substantiali, virtute Dei, à quo sicut à primo agente dependet omnis actio formæ, & substantialis, & accidentalis.

AD TERTIVM dicendū, q immutatio, que est ad formā substantialem, non fit a forma substantiali immediare, sed medianrib. qualitatibus actiuis, & passiuis, que agunt in virtute formæ substantialis: hæc aut virtus instrumentalis conseruatur in speciebus sacramentalibus diuina uirtute, sicut & prius erat: & ideo possunt agere ad formam substantialem instrumentaliter: per quem modū aliquid potest agere ultra suam speciem, d non quali virtute propria, sed virtute principalis agentis.

Vtrum species sacramentales possint corrumpi.

¶ Subv. Quæstio 77. Artic. 4.

IN ar. 4. vbi de corruptione horū accedentiū agitur per se ipse caute Auditor loqui de eorū accidentiū corruptione per modum termini. Et hoc tam cum corruptione: ut quasi ad corruptionem subiecti, hoc est sicut corruptio per se ad corruptionem subiecti, quam cum corrupuntur directe seu p se hoc enim percipiendo, clara reddetur litera tam corpore, quam in ratione ad primitiū vbi separationem formæ à materia, quasi per accidens in termino corruptionis ponit: quia annectit dicta separationem perditioni sui esse materia. hinc enim surgit, q quia esse illud & sequestratum a materia est corruptibile, vt prius: quia retinet naturā priorē vt terminare corruptionē possit, sine leparatione formæ à materia, que nō est, & similiter, quia in ultimo esse sic separatur, & separati conseruatur, vt propriū erat, & conforme subiecto, puta panis, vel vini, ita potest terminare corruptionē, quasi ad corruptionem subiecti sicut prius, vt in corpore ariculi dicitur.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod species sacramentales corrumpi non possint. Corruptio enim accidit per separationem formæ à materia: sed materia panis non remanet in hoc sacramento, sicut ex supra dictis patet: † ergo huiusmodi species nō possunt corrumpi.

¶ 2. Præter. Nulla forma corrumpitur nisi per accidēs, corruptio subiecto: unde forme per se subsistentes, incorruptibiles sūt, sicut patet in subsistētijs spiritibus: sed species sacramentales sunt forme sine subiecto: ergo corrumpi nō possunt.

¶ 3. Præter. Si corrupuntur, aut hoc erit naturaliter, aut miraculose: sed non naturaliter, quia nō est ibi assignare aliquid corruptionis subiectum, quod maneat corruptione terminata: similiter est nec miraculose: quia miracula, que sunt in hoc sacramento, sunt uirtute consecrationis, per quam species sacramentales conseruantur, nō est autem idem causa conseruationis, & corruptionis: ergo nullo modo species sacramentales corrumpi possunt.

SED CONTRA est, quod sensu deprehenditur, hostias consecratas putrefieri, & corrumpi.

RESPON. Dicendum, quod corruptio est motus ex esse in non esse: dictum est autem supra, * quod species sacramentales retinēt idem esse quod prius habebant, substantia panis, & vini existente: & ideo sicut esse horum accidentium poterat corrumpi, substantia panis, & vini existente, ita etiam potest corrumpi, illa substantia abente: poterant autem huiusmodi accidentia primo corrumpi dupliciter: uno modo per se, alio modo per accidens. Per se quidem, sicut per alterationem qualitatum, & augmentum, uel diminutionem quantitatis, non quidem per modum augmenti, vel diminutionis, qui inuenitur in solidis corporibus animatis, qualia non sunt substantia panis, & vini, sed per additionem, uel diuisionem: nam sicut dicitur tertio Metaphysic. per diuisionem una dimensio corrumpitur, & sunt due, per additionem autem e conuerso ex duabus fit una: & per hunc modum manifeste possunt corrumpi huiusmodi accidentia post consecrationem: quia & ipsa quantitas dimensua remanens, potest diuisionem, & additionem recipere, & cum sit subiectum qualitatum sensibilibus, sicut dictum est, * potest etiam esse subiectum alterationis earum, puta si alteretur color aut sapor panis aut vini. Alio modo, poterant corrumpi per accidēs, per corruptionē subiecti, & hoc modo potest corrumpi

Inlar. 1. & 4. dist. 1. art. 4. & 4. dist. 1. ca. 4.

q. 75. art. 2.

Ar. 1. art. 6.

Ar. 2. huius quæsit.

rumpi et post consecrationem: quamvis enim subiectum non remaneat, remanet tamen esse, quod habebant huiusmodi accidentia in subiecto, quod quidem est proprium, & conforme subiecto, & ideo huiusmodi potest corrumpi a contrario agente, sicut corrumpitur substantia panis, vel vini, quae non corrumpitur nisi praecedente alteratione circa accidentia. Distinguendum tamen est inter utramque praedictarum corruptionum: quia cum corpus Christi, & sanguis succedant in hoc sacramento substantiae panis, & vini, si fiat talis immutatio ex parte accidentium, quae non sufficeret ad corruptionem panis, & vini, propter talem immutationem non definit corpus, & sanguis Christi esse sub hoc sacramento, siue fiat immutatio ex parte qualitatis, puta cum modicum immutatur color aut sapor panis, vel vini, siue ex parte quantitatis: sicut cum dividitur panis aut vinum in tales partes, quae adhuc in eis possit saluari natura panis aut vini. Si vero fiat tanta immutatio, quae fuerit corrupta substantia panis aut vini non remanent corpus, & sanguis Christi sub hoc sacramento, & hoc siue ex parte qualitatum, sicut cum ita immutatur color, & sapor & aliae qualitates panis, & vini, quae nullo modo possent compati naturam panis aut vini, siue etiam ex parte quantitatis, puta si pulverizetur panis, vel vinum in tam minutas partes dividatur, ut iam non remaneat species panis, vel vini.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad corruptionem per se pertinet, quod auferat esse rei, unde inquantum esse alicuius formae est in materia, consequens est, quod per corruptionem separatur forma a materia: si vero huiusmodi esse non esset in materia, simile tamen ei quod est in materia, posset per corruptionem auferri etiam materia non existente: sicut accidit in hoc sacramento, ut ex dictis patet.

AD SECUNDUM dicendum, quod species sacramentales, licet sint formae non in materia: habent tamen esse quod prius in materia habeoant.

AD TERTIUM dicendum, quod corruptio illarum specierum non est miraculosa, sed naturalis: praesupponit tamen miraculum, quod est factum in consecratione, scilicet quod illae species sacramentales retineant esse sine subiecto, quod prius habebant in subiecto: sicut & caecus miraculose illuminatus, naturaliter videt.

Super Quaestione
LXXVII. articulus
V. quinquagesimus
septimus.

ARTICULUS V.

Utrum ex speciebus sacramentalibus aliquid possit generari.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur quod ex speciebus sacramentalibus nihil possit generari. Quod enim generatur, ex aliqua materia generatur: ex nihilo enim nihil generatur, quamvis ex nihilo fiat aliquid per creationem: sed speciebus sacramentalibus non tubest aliqua materia nisi corporis Christi, quod est incorruptibile. ergo videtur quod ex speciebus sacramentalibus nihil possit generari.

¶ 2. Praeterea. Ea, quae non sunt unius generis, non possunt ex se in unum fieri: non enim ex albedi-

ne fit linea: sed accidens & substantia differunt genere. cum ergo species sacramentales sint accidentia, videtur quod ex eis non possit aliqua substantia generari.

¶ 3. Praeterea. Si ex eis generetur aliqua substantia corporea, illa substantia non erit sine accidente. si ergo ex speciebus sacramentalibus generetur aliqua substantia corporea, oportet quod ex accidente generetur substantia & accidens, duo scilicet ex uno, quod est impossibile. ergo impossibile est, quod ex speciebus sacramentalibus aliqua substantia corporea generetur.

SED CONTRA est, quod ad sensum uideri potest ex speciebus sacramentalibus aliquid generari, uel cineres, si comburantur, uel uermes, si putrescant, uel pulueres, si conterantur.

RESPON. Dicendum, quod cum corruptio unius sit generatio alterius, ut dicitur in 1. de generatione, * necesse est quod ex speciebus sacramentalibus aliquid generetur, cum corrumpatur, ut dictum est. ¶ non enim sic corrumpuntur, ut omnino dispereant, quasi in nihilum redigantur, sed manifeste aliquid sensibile eis succedit: quomodo autem ex eis aliquid generari possit, difficile est uidere. manifestum est enim quod ex corpore & sanguine Christi, quae ibi ueraciter sunt, non generatur aliquid, cum sint incorruptibilia: si autem substantia panis, aut uini remaneret in hoc sacramento, uel eorum materia, facile esset assignare, quod ex eis generatur illud sensibile, quod succedit, ut quidam potuerunt: sed hoc est falsum, ut supra habitum est. ¶ & ideo quidam dixerunt, quod ea quae generantur, non sunt ex speciebus sacramentalibus, sed ex aere circumstante: quod quidem multipliciter apparet esse impossibile. Primo, quia ex eo generatur aliquid, quod prius alteratum & corruptum apparet: nulla autem alteratio uel corruptio prius apparuit in aere circumstante: unde ex eo uermes, uel cineres non generantur. Secundo, quia natura aeris non est talis, quod ex eo per tales alterationes talia generentur. Tertio, quia potest contingere in magna quantitate hostias consecratas comburi uel putrescere: nec esset possibile tamen de corpore terreno ex aere generari, nisi magna & ualde sensibili inspissatione aeris facta. Quarto, quia idem potest accidere corporibus solidis circum-

non fuerit factum in operibus sex dierum. nam creatio antiquum opus est, & continue admiscetur in generatione hominis. Auctori autem haec uia non placet, ut patet in corpore huius articuli. quia ex ipsa consecratione non est, ut materia creetur uel recreetur: & propterea tenet aliam uiam, scilicet quod per modum conuersionis seu transitionis quantitas transit in materiam, ita quod uirtute primi miraculi datum est quantitati, ut sit uicemateria durante sacramento, & in termino sacramento, hoc est in primo non esse sacramenti, si uere materia quemadmodum in politico princeps uenico imperio constitueret aliquid proconsulem uiuente consule, ita quod in obitu consulis sit consul. Nec propterea putes sentire Auctorem, quod agens naturale, faciat de dimensionibus materiam, hoc enim stultum est: quoniam agens naturale non facit primum subiectum lux actionis, sed supponit illud: sed perspicuum est, quod agens naturale agit in vicemateriam, disponendo illam tamquam si esset materia ad formam substantiae generandae, & hoc usque ad instantem generationis exclusiue. In instanti autem generationis, quod est primum non esse sacramenti, dimensio, actione diuina, uirtute primi miraculi transit in materiam dispositam pro forma illa, ac si praefuisset, & sic in eodem instanti naturale agens introducit in illam, formam substantialem cum quantitate simili priori immediate ante illud existenti. Et sic inueniuntur consonate omnia reliquis generationibus naturalibus: nam naturale agens generando, & agit in quantum usque ad instantem generationis, & in instanti ge-

Lib. 1. textus
17. tom. 2.

art. precep.

q. 75. art. 4.
& 2.

Tertia S. Thoma.

11 4 nota.

¶ Articulus in quo
dicuntur omnia supra
dicta continentur,
adverte in ratione
adtertium, tres esse
opiniones de modo
quo in instanti
generationis noue sub-
stantia ex speciebus
sacramentalibus fit
materia, uel per crea-
tionem, uel per re-
parationem, uel con-
uersionem. Et multi-
quidem tenent, quod
per creationem re-
dit materia, & ratio
affertur a Petro de
Pal. quia nullum fit
propeterea opus no-
uum, quod scilicet